

Erdélyi Híradó

Szombaton, $\frac{6}{18}$ (Junius' 18-dikán) 1834

Olaszország—Frantziaország—Nagybritannia—Belgaország—Austria—Lengyelország
Törökország—Erdélyország—Nzti Társalkodó 25-dik Szám.

OLASZORSZÁG

A' frantzia Journálok írják Turinból, máj. 14-dikén: "Károly-Albert Király szembetűnő változásokat és kíméléseket rendelt már meg; a' nép, a' legfelső fokon buzog ő-mellette. A' mi' udvarunk politicum systemája nagyon megváltozott; a' mi' természeti barátainkhoz hajlik az, végre. A' Király a' maga' legidősebb fiának, Ferdinánd Printznek, a' legifjabb titulust; a' legifjabb Printznek pedig, Victorinak, Genuai Hertzeg-titulust adott. Chambery-ben igen nagy az öröm, mivel' a' Király az ország minden városai-ban pölgárgárda' felállítását parantsolta-meg, a' mellett hogy a' meghólt Fejedelem, tsak kevés hónappal is ezelőtt, minden pölgárt lefegyvereztetett.

A' Giornale del Regno delle due Sicilie-ben a' neápolji ifjú Királynak e' mostani ifjú időszakhoz szabott betses magaviseletét lehet olvasni. Némely tartománnyait akarja ŐFge. beútni, hogy szeméjlesen tapasztalhassa liberalis újrendeléseinek végbe-vitelét. Az ő egyszerű utazása, a' frantzia Király' émejgős pompás utazásától annyira különböz, mint az ég a' földtől. Három szekér az utazó kir. sereg' pompája; 75 szoba helylyett, 7 is sok, valamelyik Tisztviselő-nél. Nem fejedelmi pompa, hanem atyai

példák' követései azok, mellyekkel akar az ifjú Király' szíve, alattvalóiboz viseltetni, a' Sz. Lajos példa-ádása, ki az ő népe' panaszát a' tölgyfa alatt meghallgatván, igasságot tudott annak ott szolgálatni; a' IV-dik Henrik' óhajása, hogy — minden falusi embernek legyen innep-és vásárnapokon egy tyúk a' főző fazekában; a' XII-dik Lajosé, ki az adó meg-
alacsonyításáért "Nagy Attyának" nevezetett. — Ezek azok a' nemes elő-képek, mellyeket az ifjú Király követésre az ő Hősei históriájában feltalált. Egy Helységnek sem engedi-meg ŐFge. hogy utazása miatt tsak egy pénz költséget-is tegyen magának. Kísérő őrjei a' pölgárgárdák. Bóldog ország, melyben az országglószék így felejteti-el a' régi boldóndtságot, 's veszi eleit a' gonoszoknak, illő igassággal, önként, erőszak nélkül.

FRANTZIAORSZÁG

Tudnivaló, — Cousin Urra azt bízták, hogy szerezzen-egybe bizonyosságokat Németország' tudományos köz-intézetei-felől. Ere, a' Journal des Debats ezt a' jegyzést teszi: "oka ennek, mivel' a' köztanítás' Ministere, a' legközelebbi Kamarában, egy törvényjavallatot fog elő-adni az Universitásról: a' német universitások pedig régen magokra vonták volna már a' tudós Európa' figyelmét, és a' tudo-

mányok' virágzása Németországban, bizonyosság, hogy az ő' hīre, nem hóhátán épült.

A' Gazette de la Moselle azt mondja: "Az a' hír támogt, hogy a' metzi katonaispotáljban, egy ember a' cholera-ban hólt volna meg. Mi, ennek utanna-jártunk, és, úgy van. De, sietve tesszük hozzá, hogy ritkán múlik-el egyesztendő, hogy hasonló esetek ne fordúlnának elő; és ezért, teljességgel ne ijjedjen-meg az ország az egésség' állapotja-felől. — A' Journal du Commerce ezt beszéli: "Larrey Baró a' tsászári gárda' egykori fő-seborvosa, most pedig az egésség-hivatal' Gen.-Inspectora, a' Hadminister-től meghívást vett Lengyelországba-menetelre, a' cholera' tanúlása-végett. Ma, (máj. 25) ellenparantsolatot vett Larrey Ur; azt izeni neki a' Minister, hogy az ő' jelenléte Frantziaországban szükség se lehetne. — A' Seine Departement választólistája, ekkorig Bőtem állott egésszen 10,000 Választóból; most, az új választótörvény szerént, 15,459 az.

A' ministeri Journal szerént, három dolog fenyegette ekkorig Európa' tsendességét; mellyeknek még egyike sints tökéletesen megfejtvé. De ez a' tsendesség, mellyet Frantziaország fenn akar tartani, — ez a' tsendesség, melynek az, a' magáét-sem tartotta idegennek, mindég csak a' legkülső esetben akarta az. Mindőn magát megtartóztatta a' mások' haszna' veszedelembe-bonyolításától, természettel alatta értette azt, hogy az ővét tiszteletben főgnák tartani: és, bizony nem csak azért szollított zászlója alá 500,000 embert, — fegyverkeztetéit-fel 1,500,000 nemzeti-gárdát, 's — vett-fel költsön 200 millió frankot, hogy határszéleit védelmezze, mellyeket senki-se fenyeget áhagással.

Valamíg Belgaország, Frantziaország-

nak ártalmatlan módon, állandóságra nem vergődik; valamíg Lengyelország erőszak vagy Kötés által a' maga' nemzetiségét vissza nem fogta szerezni;

valóban semmi állandó békességet nem lehet Európában képzelni. És, ezen három tárgyban, mely mindegyik fontos, és a' legfelső fogon helyes következésü, szeretnők mi Frantziaországot minden akadajtól szabadnak látni; nem akarjuk, hogy akaratja ellen, kemény határtalan principiumok által mellyekből annak előre ugyanannyi casus belli-t formálnának, a' háború' viszontagságainak ki lenne téve, hanem, jó, ha Európa tudja, hogy urai vagyunk a' választásnak és szakmányunk' órájának, valamíg a' kérdések' megfejtesét halogatják, mellyek a' mi' határszéleinken túl, de betsületünk' és haszonérdekléseink' körén nem kiyül fejtegetődnek. A' belga revolützio, kiragadott a' mi' természetellenkezőink' kezeiből egy egész sor várat, mellyek ellenünk építették. Frantziaország' Veto-ja megszabadította Belgaországot. Meglehet, — a' belga váarak nem nyerik többé meg azon elrendeltetéseket. A' bétsi Congressse szerént, Lengyelországnak, a' — tsudálkozásra méltó Lengyelországnak, — valamint betsületére, úgy bátor-létére-is Európának, függetlennek kell maradnia.

Ezen három fő-tzikkeljek felett, mint belsőképpen meggyőződünk, semmi köteleességét nem teszi fére a' frantzia országglószék. Európától függ, velünk egyesülve azon dolgozni, — a' világnak, minél-elébb lehet,

azon egy talpkövet letenni, mellyen a' világ' tsendessége nyughatik. Tsak akkor szűnnek osztán meg minden nemzetek-re-nézve az áldozatok, mellyek nem állanak jó szerben az ő' segédforrásaival; tsak akkor gyógyúlnak-meg a' Státushitel' sebjei; tsak akkor nem kételkednek többé a' békességen: mert a' béke lefegyverkeztetéséből áll.

NAGYBRITANNIA

A' Morning-Herald azt mondja: "Ügy beszélnek, hogy egy igen nagy költségkímélés lesz az újj Alsóház' egyik legelső gondja. Azt a' gyökéértelmet akarják feltenni, hogy minden Tisztségek, mellyekhez nintsenek lekötve valóságos munkás leköteleztetések, töröltessenek-el; a' többinél pedig, a' tartás és adományok (emolumentum, deputatum, praebenda, tóldalék jövedelmek), a' munkához szabattassanak. E' lesz az első lépés az Althorp Lord által megígért 1000 esztendő országra, midőn a' háza pártfogás (patronus) nélkül fog igazgattatni; vagy a' Hume Úr' említett szerentse időszakhoz midőn a' Korona' ministerének, nem szükség' gazembernek lenni."

BELGAORSZÁG

Brüssel, máj. 20. — Az ántwerpeni tudósítások hova-tovább háborgósabban beszélnek. Körül a' városon, több ágyú van kiszegezve két részről 500-nál. A' megerősítő munkák, foljnak saját útjokon. — Eszterházy Miklós Hertzeg, az ausztriai Követ' atya Angliában, ki itt utazott által, a' mint a' Courier mondja, udvara' részéről, külön rábizásban van elküldve, egy európai Congresset illetve.

A' legújabb brüsseli Journálok máj. 25-dikéről, ezt írják: "Tegnap' hozott egy Kurir Abercromby Úrnak tudósítást a' belga hajózásló megismeréséről az ang. országlószék' részéről. — Ezen éjjel vett Belliard Gen. Londonból hivatali tudósi-

tásokat, mellyek Luxemburgra-nézve Belgaországnak, rendkívül kedvezők. A' nemzeti congress' mai ülésében, melyben Belgaország' teljes-hatalmu ministere Párisban, Lehon Úr, jelen volt, jelenté Lebeau Úr, a' külső Minister, hogy ő' Belliard Generáltól egy Jegyzést vett, melyet a' frantziá Követ az ő' országlószékétől vett. Ezen Jegyzésben a' van, hogy a' Ponsonby Lord által által-adott javallatokat, a' londoni conferentia kedvesen vette, és hogy alkudozáshoz fognak, hogy kárpótlás által a' Luxemburgról-lemondást Belgaország' javára megnyerjék. A' Belgák, úgymond, meg fogják látni az őt Hatalom' jó-akarátját azoknak végzésekből, hogy a' nehésség Luxemburgra-nézve elháríttassék; következőleg, sietni fognak a' kárpótlás' talpköve felett, mellyet meg kell adni, akaratjokat kijelenteni. A' Minister hozzá veti: Mint-hogy Ponsonby Lord még vissza nem jött, nem szölyhat ma sok versengő tükkejek felett, az engesztelő javallatokról.

AUSTRIA

Béts, jún. 1. — A' mai Wiener Zeitungban e' van: "A' cholera név alatt esméreres nyavaja, mely a' muszka Birodalomból, az utól múlt esztendő' végével az ausztriai birtoknak igazodva, elő-kapaszkodott, már akkor okot adtak az ÖFge' atyai gondoskodásának olyan rendszabásokhoz foljamodni, mellyek által a' Gallitzia' határszéléig elő hatolt gonosz egynehány hónapig feltartóztatott, és annak elnyomattatása rábizhatónak látszott-is már. De ez a' reménység eltűnt május hónap' első napjaiban. Azon pillantattól-fogva, hogy ez a' nyavaja Gallitzia' határszéli Kerületeiben sok helyeken mutatta magát, Lemberg-felé kezdett elterjedni; hirtelen parantsolat érkezett ÖFgétől, ezen gonosz elő-harapódzása' megakasztása-végett. Gallitziában

egy ára ügyelő Biztosság állított-fel kiterjedt meghatalmasítással. A' morvas-lésiai Gouvernemenben, Magyarországon, Erdélyben elő-vigyázatúl, egészség-Biztosságok állítottak-fel, mint Gallitzia-hoz legközelebb fekvőkben; és ezen Biztosságok' vezérlése-végett, jónak találta Őfge. itt helyben egy kellőközépi fő-biztosságot rendelni, az udvari hadi Tanács' Elölülője alatt. — Innen várhatni ezután a' megnyugtató tudósításokat.

Béts, máj. 22 — Lembergi Levelek' máj. 18-dikáról, azt a' tudósítást hozzák, hogy az ukrániai felkelés, egy fellazadt sereg' széjjel-veretése által, Rzewuski nevű Gróf' vezérlése alatt, letsilapítódott; a' Gróf fogságba esett és haditörvénszék elébe állított. Podoliában is vesztett volna a' felkelés a' maga' erejéből, 's úgy gondolták, hogy az elővett rendszabások által ezen tartomány' tsendessége nem sokára ismét helyre fog állani.

Máj. 25 — A' legújabb tudósítások szerint Lembergől máj. 19-dikéről, a' Pac lengyel Gen. Lubartownál megverettetett seregének maradványai igen rossz állapotban voltak, és alig érkeztek-meg Zamoscban 2000-en. — Egynehány nap-olta, itt Bétsben tartózkodik az ezelőtt egy-idevel az itteni udvarnál meghitt frantzia kir. Követ, Caraman Hertzeg: nem ok nélkül gondolják, hogy az ő' itt-létének politikai tárgya van, minthogy az itt tartózkodó Károlyistákkal gyakran kerül-össze. — A' frantzia és ang. Követ-ségek' hatós közbenjárások ellenére is, nem mehetek ezek még ára, hogy a' lengyel Gen. Helytartót, Dwernickit és az ő' seregét szabadon botsássák, vagy állapot-jokat jobbítsák. De azomban, Őfge. a' Tsá szár alhatatosan kinyilatkoztatta a' muszka Követnek a' Dwernicki' ki nem adását. — Újj Congressról beszélnek Aachenben, a' hol az európai nagy Hatalmak Belga-

ország és Lengyelország' ügyétbaját fog-nak eligazítani.

LENGYELORSZÁG

Nakwaski Ferentz Senator-Kastellan kihirdeti a' varsói Kurírban, hogy ő, a' mostani háborúból, vezérjeknek kedve-ző tanúbizonyosságával vissza jövő katonáknak, kik az ő' Jóságjain a' masowiei és plosk-i Vajdaságokban házas-tüzes lakosok, mindegyiknek 15 hold szántóföldet, az ahhoz tartozó gazdasági épületekkel, mint örökös tulajdont, esztendőnkénti 3 forint földbérért az utolsó, 2 forintért az alábbvaló első földből, adni, 's azonkívül még, 100 forintból álló summát a' gazdasághoz szükséges eszközök' beszerzésére, hozzá tenni és a' felöl hivatali írást kiadni, szándeka vagyon: de osztán, a' jóságon fekvő státusadókat is az ilyen szabaddá lett parasztok viselik és fizetik. — A' varsói cholera-Lázáretben foglalatoskodó Orvos Dr. J. D. Murieltis de Camillo, egy újj össze-szerkesztetésű orvosságot talált volna fel, mely igen hatós volna.

Egy német Orvos írja Modlinből máj. 13-dikán, a' többek közt, ezt: "A' Lengyelek igen derék emberek, ezektől kellene minden népeknek tanulniok hazájokat igazán szeretni; mindenfelé egy értelem, ugyanazon egyesség. Ha varsóban semmi hadiakadék(barricade)nem volna; nem hinnék hogy egy dühös had olyan közel volna hozzá. A' ki Lengyelországot nem szereti, nem szeretheti hazáját, akarmelyik nemzetbőlvaló legyen.

Odessai tudósítások máj. 23-dikáról megerősíték a' podoliai felkelés' egész elfojtását. Daseffnél, a' felkelők, megsebesedettek kivül, tsak holtakban, 1200-at hagytak a' hartzmezején. A' többi az erdőkben széledt-el. A' földnépe mindennütt kívánta magát a' felkelésben résztvenni. —Krákóból máj. 31-dikén, délután-

ni 4 órakor jelentik, hogy azon óráig semmi apróra szedett hír nem jött a' tegnapi' varsóból jelentett két ellenkező fél között esett hadi történetekről, melyet itt szívszorúltnan vártak. — Egy Levél Krakóból, maj. 31-dikéről, ezt mondja: Bizonyosodik, hogy Skrzynecki Gen. minden kirendelhető katonaságot Varsóban az előnyomulásra kiharantolt; hihető, a' saját vezérlése alatt, közvetlenül álló sereg' szaporítása-végett. — Gielgud lengyel Gen. elvágódott volna Ostrolenkában, és Kicki 's Dembinski Gen. nehéz sebbe esve, Varsóba vitettek. (?) — A' Kreutz Gen. serege, a' mint mondják, elő-felé nyomúl a' Weichselnél, Pulawy-felé. — Itt, általjában szerentsétlennel tartják a' Skrzynecki Gen. utolsó mozdulását, 's nagyon megrémültek rajta; ha igaz az, hogy a' Lengyelek meg tudnak rémülni.

Midőn Romarino — a' varsói Kurir szerint — tsak úszás által juthatott a' mi birtokunkra, tsak motsáron keresztül volt ezen Öbesternek módja a' hozzánk jutásra, de így is még, mindenfelől repült ra a' gojóbis a' burkus földről; de a' mellyek közzül ötöt, szerentsére, egy-se találta. A' lengyel határon egy falusi ember vitte ötöt szekerem a' poseni Nagyhertzezségből. Meg akarván ezt az Öbester gazdagon ajándékozni, azt mondja az ember: "Te, a' Lengyelek' segedelmére mégy. Jól van, siess, áldjon-meg téged az Isten! Bövön meg vagyok, én már jutalmazva, hogy téged ide hozhattalak, — tartsd-meg az ajándekodat.

Egy Krakói Levél jún. 2-dikáról reggel, jelenti: "Uminski Generáltól elvettett a' Vezérség. Oka, varsói Levelek szerint, az, hogy a' neki adatott parantsolatnak, mely a' volt, hogy Diebits Hadmarsalt, szünetleni tüzes megtámódásokkal szédítse-meg, mint-ha az egész len-

gyel hadsereg jelen volna, hogy enuél-fogva a' Generalissimus hadi szállítványa vagy kitsapása Tykoczin-felé, annál-több időt nyerhessen. De e' helyett, Uminski Gen. tsak egynehány tsekéj megtámódásokat követett-el: melyből a' Hadmarsal inkább azt tanulta-ki, hogy a' lengyel Fővezér hadi-fordulásokat teszen, mintsem észre-vehette volna az utól mondott planum szerént. Még 28-dikán, Pultuskban volt a' lengyel főszállás: Diebits Gróf sem hagyta még akkor oda Ostrolenkat. — Ugyanazon napi, de este irt Levél szerént Krakóból, ezt mondják: "Éppen most érkezett tudósítások szerént Varsóból, Skrzynecki Gen. Prágába szállította vissza főszállását 29-dikén este. — A' Gielgud Gen. serege, mellyet 9000 embernek mondanak lenni, elrekesztetett Lomzában a' többi seregtől, és kétségsbe hozták, ha által vághatja-é magát a' Muszkákon. — Varsóban egynehány Gen. tüzesen öltésarolták a' Generalissimus' utolsó expeditióját. Azt mondják, hogy ezen subordinatio-elleni magaviseleténél-fogva a' varsói Hadi-Guverneurt, Krukowiecki Generált, ki hasonló öltésarolásokra vetemedett, kitették Tisztségéből.

A' varsói Státushíradó maj. 26-dikáról jelenti: "Máj. 21-dikén este-felé, benyomult a' mi' gyalogságunk, szünetleni verekedés-közben, Tykoczin-ba, és széjjel-verte a' gárda' granatos Tsapatját, mely egy hosszú töltést, töltött útat, mely a' város megett, a' Narew' motsárjában elnyúlik, védelmezni láttatott. A' mi' megtámódásunk oly' tüzes volt, hogy a' Muszkák el nem pusztíthatták a' hidat hátok megett, 's a' mi' előgárdánk nyomon által-ment a' Narewen. Itt mutatta magát legelőször ki a' mostanában ide érkezett frantzia Öbester Langermann: midőn a' lovat álló ellőték, gyalog vezette a' tsapatját meg-

támódásra, bajonéttal. A' Generalissimus megtámódó mozdulásai oly' ügyesen vitték végbe, hogy azt Diebits Hadmarsal tsak negyed-napra tudta valamennyire meg (úgy de 6-ra kellett volna, az Uminski Gen. gondatlansága nélkül). Kellőközépről igazgatta azt a' Generaliss. — Általmenvén Diebits Hadm. a' Bugon, a' hozzá legközelebb álló Lubinski Gen. serege ellen fordította minden erejét, 's körül fogta nagy erejével a' lengyel sereget. A' muszka szállásmester, Neidhardt felidézte Lubieski Generált maga' megadására, mintha a' nagy erő minden útját elvágta volna. Ere a' lengyel Gener. azt felelte, hogy a' lengyel bajonettanak minden út nyitva van. Ekkor Lubinski Gen. parantzolta a' legközelebbi körülvevőket megtámódni, szét-szórta azokat és egyesítette magát a' hadsereggel. Ezen dolognál ismét megkülönböztette magát a' 20-dik gyalog regiment.

A' varsói máj. 26-dikáj Híradóban ezt mondják: "Nyugtalanul várja Varsó a' tudósítást, azon tsata' apróra vett kimeneteléről, melyben Lubinski Gen. a' Hadm. seregeivel össze-bonyolodott volt. Rybinski Generál is által esett egy ütközetben. — Siedlee-ben egy ház sints, a' mely meg nem romlott volna. Két hete már, hogy a' Muszkák elkezdettek mindent, eleséget, hadi-szükségeket, betegeket 'sat. valamint a' nagy ágyúkat elhordatni: Lukowból-is az egész lázáretet elhordotta az ellenség. A' mi' Krakusaink túl vannak már Tykoczin-en egynehány werst-el.

Több tilsit-i magános tudósítások (a, burkus Státus-Híradóban) jelentik, hogy egy makats tsatában a' felkelőkkel, ezeknek a' vezérjeket Puschet-ot agyon lőtték volna.

A' lengyel határszélről máj. 29-dikén jelentik: "A' hartzmezőről érkezett tudósítások azt beszéllik, hogy a' lengyel

Generalissimust Diebits Hadmarsal máj. 26-dikán Ostrolenkánál megtámódván, szörnyű véres ütközet lett belőlle, melyben a' muszka hadseregé lett a' győzedelem, a' berlini norma szerént. Ostrolenkát tsudálkozást indító mérészséggel vették-el a' Muszkák rárohanással, 's a' lengyelek futása oly' sebessé volt, hogy a' Narew' hídját el nem pusztúthatták. A' Gielgud lengyel Gen. Osztálja, mely Lomzában állott, a' muszka hadsereg' mozdulásai és győzödelme által elmettződött. A' Lengyelek' veszteségét tsak holtakban és megsebesítettekben 4000-re mondják. A' holtak között találtatnak Kicki és Kaminski Generálok, valamint sok Stáb- és Főtisztek. A' lengyel Generalissimus' főszállása, máj. 27-dikén, Pultusban volt."

Varsó, máj. 28. este. — Az ostrolenkai ütközetben a' hónap' 26-dikán, a' Diebits' és Skrzynecki Gen. fő-hadseregei között, mind-a'-két sereg keservesen viaskodott, melytől gédatlannak mondhatni. A' legöregebb Generálok nem emlékeznek oly' öldöklő ütközetre. Következése, a' lett, hogy a' Generalissimus ismét Prágában ütötte ma fel fő-szállását. (Ez, a' varsói tudósítások szerént, máj. 29-dikéről, tsak azt teszi, hogy Skrzynecki Gen. Varsóba ment ugyan, de két órai együtt-beszélgetése után Czartoriski Hertzeggel, ismét vissza ment a' lengyel fő-szállásra, a' Narewhez. Ki fog még sülni az is, hogy a' Lengyeleket, nem verték-meg a' Muszkák, hanem a' két ellenkező verte-meg egymást; és, hogy Gielgud Gen. hátra maradt, alig-ha nem veszedelmesebb a' Muszkáknak, mint nem: mert az újj insurgenseknek éppen olyan segedelem szükséges). Két Generált számlálnak és egy Fő-Hadnagyot (Kicki és Kaminski 's az utolsó Gajewski) az elesett Lengyelek közzé, és hogy két részről 20,000 ember maradt volna a' hartz-

nazón (?). Pardonról, szó sem volt: a' bajonette operált leginkább.

Ostrolenka, máj. 27 — Megtudván Diebits Hadm. hogy a' lengyel Fővezér megtámodó hadi fordulásokat teszen Wyskowon által Lomza-felé; kapja, 's hadi erejének nagyobb részével ő is által ment a' Bugon. Vissza hagyván a' tanyán II-dik Pahlen Generált, 's oda rendelvén Rosen Generált is Brzesc-ből az ő' segedelmére, maga, az első sereggel, a' gránátos sereggel, és a' lovas sereggel (I. Pahlen, Schachoffskoi és Witt Gróf) elindul Sokoló-felé; a' honnan mindjárt előgárdákat bocsátott-ki a' Bughoz. — Az ellenség-felől szerzett tudósításoknál-fogva, által-ment a' Hadmarsal a' Bugon Grannánál; a' honnan Ciechanowice-en és Wisoki-Mazowiecki-n által utazott, az alatt míg Witt Gróf 13 tsapat gránátossal és 36 escadronnal Nur-felé és a' Lubinski Gen-nak ott tartózkodó 10,000 emberből álló serege-felé igazítottott. Rábukkant ő az ellenségre máj. 22-dikén délután, megtámodta azt nyomon, és nyakas-ellentállás után, kényszerítette a' vissza vonulásra Cyzewo-felé. Vesztett az ellenség 1000 embert, 1 ágyút és 4 töltéses-szekeket. Már itt, elkezd tündökölni a' muszka bravour. — A' Diebits Hadm. sebess nyomulása szükségesnek tette a' Skrzynecki Genssimus. Narewhez-közelgetését. A' muszka gardasereg beérte őtet 24-dikén Zambrownál, és kísértette őtet 25-dikén, Sniadowo-felé, az alatt míg a' Hadm. a' főszállással, Szumowo-t elérte; 's így az egybe-kapcsolódás a' gardasereggel megesett.

Az erőltetett utazás után, 25-dikén délben, gyepelő tanyát (bivouac) ütvén Szumowo-nál, megeggyező tudósítások által megtudván hogy Skrzynecki Gen-nak egy erős serege állított-ki Pyski-nél és ennek védelme alatt szándékozik sereg-

nek nagyobb részét által-szállitania' Narew-en. Ostrolenkánál. Megvetvén a' Hadmarsal minden erejét, a' legnagyobb tölle kitelhető erővel támodja-meg az ellenséget, 's egy kis nyugvás után (mert hetedfél német mérföldet utaztak), ismét megindítja a' szumowo-i táborból a' katonaságot, Pyskihez nem messze előtalálják az utógárdát, mellyel mindjárt verekedni kezdettek, mely 10 órakeréjjel szakadt félbe.

A' fogjoktól és az elő-állások' jelentéséből, nints kétség benne, hogy Skrzynecki Gen. legalább 40,000 emberrel van Ostrolenkánál, és, szándékozik ezt a' dolgot-elszakasztó állást megtartani, a' Narew-en által-menetelével. A' Hadm. azon pillanatban rendelést tett a' más-napi megtámodásra. — Máj. 26-dikán reggeli 3 órakeréjjel mozgásba indult a' muszka sereg. Troszyn-nél, kiálltva találta az, a' Lengyeleket, a' legkedvezőbb, szűk utak és erdők által össze szűtt-font földön; a' honnan azokat, erős ellentállás után, Ostrolenka-felé, és minekutánna a' viaskodás ezen város előtt még borzasztóbban foljt, egész' a' szűk utakba vissza verték. A' Lengyelek védelmezték már most a' várost a' legmakatsabb állhatatossággal, hogy a' Narew-en által költözésre időt nyerjenek; kivált' egy dombon fekvő Bernhard-Barátok' Klastrománál volt az ellentállás rettentő, mellyet 4 tsapat 12 ágyúval védelmezett, a' Helység' háta megett. Gortschakoff Hg. vezette a' megtámodást ezen hely ellen, az 5-dik Karabéjos és az astrakáni gránátos-regementekkel, 's egy gyilkos tsata után, mely alatt nagy része a' városnak meggyült, elvette azt a' gránátosok' 5-dik osztálja. (a' többi következik)

TÖRÖKORSZÁG

A' Porta ellen felkelt skutári Basa' megveretetésének rövid környülete, ebből

áll: "Resid Basa vissza-kezdett vonúlni; és hogy ez a lázzadókkal annál-inkább lehitesse erőtlenségét, szánt-szándékkal hagyott hátra egynehány ágyút, hogy őket annál-előbb ketsegetse az ő űzésére a' hegyekbe. Itt, azon helyig érvén, melyet ő előre kinézett, levetette a' lárvát, megtámodta a' törbe került Basát dühösön, 's nyomta az ő' seregét a' nyílásokon és méjj utakon vissza; melyben az, az előre vetett les által elmettztett és tsaknem mind fogságba esett. Kiszabadult ugyan, a' skutári Basa, szeméjére-nézve futás által; de a' vranai és prisvandi Basák fogságba estek, 's a' mint mondják lenyakaztattak. Ez a' fontos győzedelem, mely Perlepe mellett esett, nagy szorongattatástól menti-meg a' Portát; minthogy már így a' Sophiát elfoglaló pártütők-is, Karafeis Ali-Bey alatt, annak hírére széjjel oszlottak a' tartományban. A' skutári Basa, megérkezett volna Boszniában.

ERDELYORSZÁG

Kolozsvár, Jún. 18. — Ismét különös jelét adá a' L. B. Branitskai Jó'sika János Ur' ŐExcellentiája' Hitvese, Született Gróf Csáki Rózália Asszony ŐExcellentiája, azon ritka Emberszeretetének, melytől buzdítatva, a' közjóért annyit tett, a' mennyi nagyra termett Lelkének esmértetésére, 's halhatatlan Nevének a' munkás emberbarátok sorábavaló beiktatására, valamint elegendő, úgy, mindenkor hálás érzéssel fogja emlegetni a' következő emberiség-is! — Midőn látná a' tenntisztelt nemes érzésű, és finom ízlésű Asszonyság, hogy az idevaló, Sz. Péterről neveztetett külsővárosban lévő normális iskolában többnyire férfi gyermekek, 's ezek-is kevés számmal tanulnának, a' lyánka-gyermekek pedig nem oly' szorgalmason, a' mint kellek, iskolába küldetteté-

nek a' szülektől. Látván egyszersmind azt is, hogy hányan lesznek esztendőnként azon gyermekek közül, kik a' porban édes enyelgéssel játszóznak, a' véletlen letapodtatásnak — mint a' minap-is történt, — vagy más szerentsétlenségeknek, úgymint: vízbe, vagy tűzbe-esésnek, szomorú áldozatai — egyget értve K. Fejérvári Kánonok, Kolosi és Dobokai Esperest Mltgos. Fő-Tisztelendő Kedves István Urral, az iskolát újjalpadolattal, padokkal, asztallal, betű's számvető táblákkal kiállította. — Ezen felül, a' négy rendes órákon kívül, a' gyermekekre felvigyázó 's tanító-asszonynak esztendőről-esztendőre fizetést rendelni méltóztatott.

Sok féle a' tzél, mely ezen iskolában elérhető. Itt a' gyermekek, minden vallás-külömbőség nélkül, nem tsak olvasást, írást, számvetést, hanem a' leánykák, a' hozzájuk illő munkákat-is megtanulják. Itt, reggeltől-fogva estvéig szorgalmas gond fog rájuk viseltetni. Így a' Szüleket, sem az utánnok síró magzatok a' mezőn, sem pedig ama' gondolat, hogy őket oda-haza valamely szerentsétlenség éri, nem fogja nyugtalanítani, rebegtetni. — Vajha az ilyen nemes Tettek a' Falukon-is hasonló iskolák' felállítására ösztönül szolgálnának sokaknak! — Éljenek tehát azok a' Kornéliák, kik Hazánk' ezen díszes Városát, egy esztendő alatt, két ilyen iskolákkal boldogítani, 's így, a' szülői gondosságban 's nevelés' nagy munkájában szíves részt vévén, azt megkönnyebíteni törekednek!!

Közli Gábor János.

K. Káplán.